

Luftfoto: Vibeke Lind / Havørn: Karin Gustausen
Forsidefoto: Jan Skriver / Trykt oktober 2017

Filsø

For besøgende

Et naturligt udgangspunkt er den nye Filsø-Ellipse nord for Filsøgård, hvor der også etableres et Naturrum. Herfra udgår stier til fire fugletårne med særlig information og spændende udsigtspunkter. Mange kilometer stier for gående og cyklende giver mulighed for at komme rundt i området, nyde naturen og den nye sø med det rige plante- og dyreliv.

Filsø i fortiden

I stenalderen var Filsø en stor fjord eller bugt ved Vesterhavet. For 4.000 år siden lukkede kysten og den nye sø blev langsomt fersk og stor – over 3.000 ha. I 1848 blev Henne Mølle købt for at afvande Filsø, og fire år senere svandt søen ind til 750 ha. I årene 1941-1950 blev resten af søen udtørret og kultiveret. 1.200 ha kom under plov, og i 1990 blev der etableret en svinefarm på Langodde. Med tiden satte den afvandede jord sig, og jordbrug var ikke længere rentabelt. Det skabte forudsætningen for genskabelsen af Filsø.

En fond for den danske natur

Aage V. Jensen Naturfond arbejder for naturens bevarelse og de vilde dyrs beskyttelse. Fonden yder støtte til mange naturprojekter i Danmark, især naturformidling, og har erhvervet en række af Danmarks vigtigste naturområder.

Velkommen til Filsø - også med hund, blot den er i snor!

Målet er at give alle i Danmark mulighed for at opleve en rig natur - i dag og i fremtiden

SCAN TO VIEW IN

DEUTSCH

ENGLISH

5041 Trykken 0016

No. 001
KLIMA-NEUTRAL
TRYKSAG

SILVER
PurePrint® by KLS
Produceret 100% biobedrydligt
af KLS Grafisk Hus A/S

Læs mere om Filsø og fondens mange andre naturprojekter på avjf.dk

AAGE V. JENSEN NATURFOND

Aage V. Jensen Naturfond erhvervede Filsø i 2010 for at genskabe det vigtige naturområde, som søen var engang. Der er gennemført et omfattende genopretningsprojekt, hvor store landbrugsbygninger er fjernet, tre pumpestationer er nedlagt, og diger er fjernet. Resultatet er Danmarks største genskabte sø.

I sommeren 2012 kom vandet tilbage og genskabte en lavvandet sø omgivet af enge, moser og rørskove, hvor markerne tidligere lå. I søen er der skabt 14 rævesikre småøer og holme, hvor fuglene kan yngle. Dæmningsvejen er hævet og deler Filsø, så det er muligt at gå og cykle på tværs. Sammen med de fredede områder ved Filsø Hede og Fidsø Sø omfatter naturområdet mere end 23 km². Enkelte marker ved Petersholm-inddæmningen og på Filsø Ø er bevaret og dyrkes, så gæs og kronvildt kan søge føde.

Naturen vender tilbage

Filsø er en særdeles vigtig rasteplass på trækfuglens "motorvej" langs den jyske vestkyst. Mange fugle tager ophold i søen og på engene, og på enkeltdage kan opleves store flokke af bl.a. svaner, gæs, ænder, og hjejler. Store stæreflokke danner "sort sol" forår og efterår over søområdet, og om efteråret ses også imponerende flokke af svaler.

Der er (maj 2017) konstateret 237 fuglearter ved Filsø, og heraf er hele 225 arter registreret siden fondens overtagelse. Nytilkomne markante ynglefugle er bl.a. havørn, rørdrum, trane og sandterne.

Med Filsø kom også odderen tilbage, og adskillige par yngler her. Antallet er steget i takt med udviklingen af

søen og fiskebestandene. Odderen ses hyppigt fra alle tårne. Den store bestand af kronvildt har ideelle levevilkår og fred i hedernes randområder – fra Petersholmtårnet er ofte udsigt til store flokke.

Også under vandfladen sker der hele tiden nyt. Takket

være forskerundersøgelser ved vi nu, at Filsø efter fire somre er blevet Danmarks mest artsrige sø for vandplanter med mere end 60 arter. Søen er i gunstig udvikling. Vandplanter og vandinsekter giver føde og gemmesteder for stadig flere fisk, hvor skalle, brasen, ål, aborre og gedde er de mest almindelige.

Vidste du?

- Naturfondens ejendom, Filsø, er 2.328 ha
- Søen er 915 ha
- Filsø er Danmarks 6. største sø, og Jyllands næststørste sø
- Cykelturen rundt om Mellemsøen og Fidsø Sø er på 17 km
- At der under Filsø ligger 29 km drukkede grøfter

Naturpark Vesterhavet

Fondens arealer ved Filsø indgår som et naturmæssigt kerneområde i Naturpark Vesterhavet. Naturparken giver en samlet indgang til alle de kystnære naturområder i Varde kommune, og strækker sig fra Nationalpark Vadehavet i syd til nær Tipperne og Skjern Å-området i nord.

Hensynsfuld færdsel

Naturfonden ønsker at give alle i Danmark mulighed for at opleve en rig natur - som her ved Filsø. Vi stiller området til rådighed for naturoplevelser – dog ikke sejlads og fiskeri. Observer, at området nord for Filsø er fredet uden offentlig adgang uden for veje og stier.